

СПОДЕЛЕНИТЕ МИСЛИ НА ДИМИТРИНА ХРИСТОВА

Навярно у всеки човек, чиято душа не е опустошена от плевелите на безродието и житейските тегоби, се ражда мисълта да сподели своите преживявания и мъдростта, събрана през годините. Особено във време като днешното, когато рухват изконните човешки ценности. Такъв стремеж към изповедност на съкровенията неща, които крепят човека в неговия път, могат да се открият в новата книга на Димитрина Христова „Мисли споделени”.

С нея авторката прави крачка в страни от досегашното си творчество – книгите „Път през годините История на библиотечното дело в Силистра” и „Бояджиевият род”, чиято същност е строго научна. В новата си книга, сборник от текстове, Димитрина Христова показва личните кътчета на душата си, възторга от личности, които я карат да се чувства горда, че е българка, че живее в Добруджа. В своите импресии, очерци, статии тя съчетава поезията и прозата, емоцията и научният анализ, представяйки през читателя мозайка от преживявания, исторически събития и от образи на хора, оставили светла диря с делата си.

Авторката е обособила своите споделени мисли в няколко цикъла: „Споделено”, „Горда потомка”, „История славна”, „С Добруджа в сърцето”, „Думи за мен”. Във всеки от тях текстовете са обединени тематично, идейно и емоционално. Размислите, независимо от своята художествена форма, се явяват олицетворение на духовните опори, скъпи за авторката /и за всеки човек/ - света на собствената душа, семейството, родното място и Родината, личностите със сродни нам души.

Липсата на жанрово единство в книгата не е недостатък. Творецът не винаги се съобразява със строгите канони, а намира различни начини и форми на себеизразяване и за въздействие върху читателя. Тук авторката със заглавието определя по-широките граници на изразяването, заявявайки, че ще сподели своите мисли на глас. А това „споделяне” не винаги е едноразмерно и направено по шаблон. Но то дава повече свобода: от импресията и разказа по действителен случай до историческия и литературния очерк, от спомена за скъпите за сърцето й родители до документалния разказ за първата учителка в Силистра Евлампия Стоева; от библиографската точност на очерка за трудовете на Стилиян Чилингиров за Добруджа и за преводите на Йовковите разкази до анализа на поетическото творчество на нашата съвременничка Цветанка Костова.

Всички текстове отразяват богата душевност на своя автор, неравнодушен към света, в който живее. Той обича България и е осъзнал, че „държавата на духа” се гради и крепи от личности устойчиви и дейци като Партений Павлович, самоотвержени родолюбци като капитан Георги Мамарчев, всеотдайни като нейния дядо д-р Иван Златарев. Не случайно книгата започва с лирично встъпление, че мислите, които предстои да прочете читателят, са „мисли за духовността...”, която издига човека над всичко и изпълва неговата същност. Духовността, основаваща се на вярата, знанието, книгите и буквите”.

Авторката посочва, че България има своите „небеса на надеждата”, населена с духовете на Светите първоучители Кирил и Методий, на хилядите наши будители, над които се извисява гордата фигура на Светогореца. И тези небеса извисяват всекиго от нас. И след възторга от тихия подвиг на нашите народни

будители, с които Димитрина Христова започва книгата, за да заяви, че ни трябва ново Възраждане, тя сякаш омиротворява чувствата си, отдавайки се на философски съзрения за човешкия живот и за своята роля в него. Тя не може да не изпълнява тази роля, с която утвърждава духовното в живота като не чака за делото си нито отплата, нито Оскари. Размислите за смисъла на прошката и за опазване на крехкия баланс в света, благодарение на опрощението, са зов за връщане към изгубената хармония в света. Импресията „Тиха нощ осенна и на земле мир” е повик към съхраняването на доброто и светлината не само в Коледната и новогодишната нощ. Рождественската светлина ни връща към облагородяващата сила на природата и към чистите спомени. Авторката разсъждава за преходността в човешкия живот, докосвайки се до чистотата и белотата на зимата. Нейните импресии „Есен” и „Картината” са отражение на съхранената й романтичност и чувствителност, която се проявява и в разказите „Неочаквана среща” и „История обикновена, но не съвсем”. Ала в тях романтиката вече е предизвикана от вечната енигма – любовта. Импресиите на Димитрина Христова са ярки, отличават се с простота и непрестореност на чувствата. Те докосват и най-тънките душевни струни, и разума, за да се слоят в облагородяващото и пречистващото читателя преживяване.

В цикъла „Потомка горда” авторката разказва спомени за своя дядо по майчина линия и за своите родители. Обич, благодарност струят от редовете, написани за тях. Затова тя е горда потомка на тези скромни и трудолюбиви хора, носители на непреходните добродетели: патриотизъм, човечност, ученолюбие, благородство, порядъчност и приемащи с достойнство превратностите на съдбата. Димитрина Христова изпълнява своя нравствен дълг към своя баща, разкривайки истината за него, без злоба, но с философска примиреност към превратностите на времето, трагично повлияло върху съдбата на нейното семейство.

Връзката между човека и историята е ясно осъзната от Димитрина Христова, което проличава в цикъла „История славна”. Сякаш, проследявайки историята на град Силистра и неговите светли личности, тя следва завета на кан Омуртаг, изразен в Търновския надпис: „Човек и добре да живее, умира и друг се ражда. Нека роденият по-късно, като гледа този надпис, да си спомни за оногова, който го е направил”.

Тя разказва за Силистра като религиозно средище от създаването на града до наши дни като акцентува върху ролята на църквата в неговия развой като административен и културен център, наричайки го „стожер на вярата и българщината”. Отново се връща към историята на Бояджиевият род, оставил забележими дири в историята на града със своите духовно извисени потомци, сред които е ярката фигура на съвременния възрожденец Пирин Бояджиев. А в очерците си за Партений Павлович, Евлампия Стоева, Георги Мамарчев, за освобождението на Силистра от османско и румънско владичество, за първия празник, посветен на Кирил и Методий в града, тя да пореден път доказва умението си добросъвестно да използва архивните данни и исторически факти, за да пресъздаде епохата и образите на своите герои. Нейните исторически очерци са точни, изчистени от излишни подробности и детайли. Въздейства събитието и фактът, а не авторов коментар за тях.: „Поредната руско-турска война. Годината е 1829. Русите отново са

пред стените на Силистра. Сред тях е българинът на руска служба Георги Мамарчев. Той вече е кален в битките. Той е и сред отличилите се при бойното кръщение на „Земское болгарское войнство” през 1810 г. Получава Георгиевски кръст”. Към темата „Силистра” се отнася и очерка за младия граф Лев Николаевич Толстой. Авторката цитира части от писма до негови близки, както и откъси от негови произведения, посветени на пребиваването му край Силистра през 1854 г., подчертавайки почитта на силистренци към руския класик на литературата.

С очерка за трънливия път на силистренската библиотека, с която авторката е свързана емоционално и творчески, „се затваря” цикъла за Силистра, за да се направи преход към следващата част, посветена на творци, писали и пишещи за Добруджа. Житейската и творческа одисея на Пирин Бояджиев е пресъздадена точно и лаконично. Пред нас отново се извисява личността на духовния труженик, оставил своето книжовно наследство, надхвърлило границите на Добруджа и на България.

В друг очерк Йовковите разкази като бяла лястовица летят по света, за да носят красота и надежда. Отдадено е заслуженото на голямата Дора Габе, на „птицата, родена на речния бряг” край Тутракан – Бленика. Професионално и с нескрит възторг е написан очерка за Стилиян Чилингиров, изразил любовта си към Добруджа в художествени произведения и в исторически изследвания.

Сборникът „Мисли, споделени” съдържа и две литературно-критични статии. В първата – „С Добруджа и Дунава в сърцето” – Димитрина Христова разглежда проблема за интерпретацията на темата Добруджа от жени-поетеси, започвайки с примери от началото на XX век и стигайки до наши дни. Авторката проследява творчеството на Невена Стефанова, Петя Йорданова, Блага Димитрова и Снежина Кралева, за които Добруджа е екзотичен и красив кът по техния път. Отбелязани са имената на поетесите, чийто жизнен път минава по добруджанските коловози и в чието творчество се откриват мотивите за Добруджа: Красимира Орлоева, Лилия Велчева, Лилия Маркова, Галина Енчева, Маргарита Друмева, Живка Петрова, Румяна Тодорова, Марина Тихчева, Йорданка Димитрова, Славка Божкова, Ралица Недева, Наталия Стоянова, Румяна Капинчева, Дафинка Станева, Мариана Стоянова, Дими Борисова, Йорданка Цонева. Несъмнено всички са обединени от чувството на любов към този изстрадал и изстрадан кът на Родината ни. Втората статия „Поетическите послания на Цветанка Костова” проследява поетични й книги от 2005 г. до наши дни. Димитрина Христова е възхитена от патриотизма, будното гражданско съзнание и чувствителността на поетесата, живееща в Тервел. Въодушевена от лиризма и философското звучене в нейната поезия, от прямотата и човечността й, от нейната болка и тревога за нашия съвременник.

В книгата са публикувани две критични статии за Димитрина Христова от проф. Мария Младенова - ”Библиотечното дело в Силистра” и от д-р Станка Георгиева - „Имало едно време...”. Тези статии сякаш са своеобразен отзвук на мислите, които Димитрина Христова е изразила в предходните си книги. Финалът, с който завършва сборникът, още веднъж доказва, че тя се е старала да постигне откровеност, за която още в началото възкликва пред читателите: „Вижте ме, пред вас съм!”

И наистина постига своята цел: да изрази мислите за духовните опори на човека, да обогати своя събеседник със знания и събития за историята на Силистра, да възвеличи творците, писали за Добруджа, да открихне личния си свят. Нейните мисли ще намерят подobaващ отзвук сред читателите, които ценят знанието и духовността, верността към научния факт, съхранената чувствителност при възприемането на миналото и настоящето, откровения изказ, лаконизма в изразяването.

Дафинка Станева